

Prof. Dr. Zekeriya KURŞAT

İNŞAAT SÖZLEŞMESİ

2. Baskı

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024

Nisan 2024

ISBN: 978-975-368-905-2

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 48596

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 48596

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR.....	IX
§ 1. Giriş	1
§ 2. İnşaat Sözleşmesi Kavramı ve Sözleşmenin Görünüm Türleri	3
2.1. İnşaat Sözleşmesi Kavramı	3
2.2. İnşaat Sözleşmesinin Görünüm Türleri	6
2.2.1. Eser Sözleşmesi.....	6
2.2.2. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi.....	7
2.2.3. Gelir Paylaşımli İnşaat Sözleşmesi	9
2.2.4. İşletme Hakkı Karşılığı İnşaat Sözleşmesi	13
2.3. Sözleşmelere Uygulanacak Hükümler	16
§ 3. İnşaat sözleşmesinin Şekli, İspatı ve Geçerliliği ile İlgili Bazı Önemli Özellikler	20
3.1. İnşaat Sözleşmesinin Şekli ve İspatı	20
3.1.1. Sözleşmelerin Şekli	20
3.1.2. Sözleşme İlişkisinin İspatı.....	26
3.1.3. Sözleşmelerde Değişikliğin Tabi Olduğu Şekil.....	29
3.2. İnşaat Sözleşmelerinde Genel İşlem Koşullarına İlişkin Hükümlerin Uygulanması.....	38
3.3. İhale ile İnşaat Sözleşmesi Arasındaki İlişki	43
§ 4. İnşaat Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği	53
§ 5. Yüklenicinin Edimi Bakımından Sözleşmenin Konusu: Yapı....	61
5.1. Yapı Kavramı	61
5.2. Sözleşmenin Konusunun Belirlenmesi	62
5.3. Sözleşmenin Kurulmasından Sonra Konuda Değişiklik	65
5.4. Edime (Konuya) Aykırı İfa: Ayıp, Eksik İfa ve Fazla İş Kavramları	69
5.4.1. İnşaat Sözleşmesinde Ayıp Kavramı.....	69
5.4.2. Fazla İş ve İnşaat Kavramı	81
5.4.3. Eksik İş (ifa) Kavramı	82

5.4.4. Ayıplı İfa ile Eksik İfa Ayırımı ve Uygulanacak Hükümlerin Tespiti.....	84
§ 6. İş Sahibinin Edimi Bakımından Sözleşmenin Konusu: Bedel ...	93
6.1. Bedelin İnşaat Sözleşmesi Bakımından Önemi.....	93
6.2. Bedelin Belirlenmesi	95
6.2.1. Sözleşmede Bedelin Belirtilmiş Olması.....	95
6.2.2. Sözleşmede Bedelin Belirtilmemiş Olması	105
6.2.3. Götürü Bedel – Yaklaşık Bedel Ayırımının Sonuçları.....	113
6.3. Sözleşmedeki Bedelin Kapsamı	114
6.4. Sözleşme Kapsamının Aşılmasının Bedele Etkisi.....	116
6.5. Sözleşme Kapsamının Daralması ve Bedele Etkisi.....	130
§ 7. İnşaat sözleşmesinde Süre Unsuru ve Edimlerin İfa Zamanı ...	133
7.1. İnşaat Sözleşmesinde Sürenin Önemi ve Belirlenmesi	133
7.2. Edimlerin İfa Vadelerinin Tespiti	134
7.2.1. Yüklenicinin Edimini İfa Vadesinin Belirlenmesi	134
7.2.2. İş Sahibinin Edimini İfa Vadesinin Belirlenmesi	140
7.3. Sürenin Durmasına Yol Açan Haller.....	151
7.3.1. Zorunlu Gecikme Nedenleri; Mücbir Sebep veya Beklenilmeyen Hal.....	154
7.3.2. İş Sahibinden Kaynaklanan Gecikme Nedenleri	157
7.3.3. Yüklenicinin İfadan Kaçınma Hakkı	164
7.3.4. Ek İş ve İş Değişikliği.....	170
7.4. İnşaat Ediminin Uzun Süreye Yayılmasının Sonuçları	171
§ 8. Yüklenicinin Ediminin İfasının Gerçekleşmiş Sayılması (Teslim ve Kabul Kavramları)	173
8.1. İnşaat Sözleşmesinde Teslim Kavramı.....	175
8.2. İnşaat Sözleşmesinde Kabul Kavramı.....	188
8.3. İskan Ruhsatı Almanın İfanın Gerçekleşmiş Sayılması Bakımından Etkisi	194
§ 9. Teslimden Önceki Aşamada İfaya Aykırılıklar (İfanın Gecikeceğinin veya Sözleşmeye Aykırı Olacağına Anlaşılması) ..	197
9.1. Teslimden Önceki Aşamada Yüklenicinin Yükümlülüklerine Genel Bakış.....	197
9.2. İfanın Gecikme Riskine Karşı Önlemler	200

9.2.1 TBK. m. 473/f. 1'in Önemi ve Düzenlenen Kurumun Hukuki Niteliği	200
9.2.2. TBK. m. 473/f. 1'de Düzenlenen Yaptırım	204
9.2.3. Yaptırımın Gündeme Gelmesi İçin Gerekli Şartlar	206
9.2.3.1. Yüklenicinin Gecikmesi.....	207
9.2.3.2. İşin Başlangıcı veya İlerleyişi İçin Sözleşmede Vadelere Belirlenmiş Olması Halinde Vadelere Aykırılık	209
9.2.3.3. Başlangıç veya Ara Vadelere Bulunmadığı Hallerde İşin Teslim Vadesine Yetişmeyeceğinin Anlaşılması Gereği.....	213
9.2.3.4. Tarafların Teslim Vadesi Dahil Hiç Vade Belirlememiş Olmaları.....	215
9.2.3.5. Yükleniciye İhtar Çekilmesi ve Mehil Verilmesinin Gerekli Olup Olmadığı.....	216
9.2.4. Dönme Hakkının Engelleri	218
9.3. İfanın Sözleşmeye Aykırı Olması Riskine Karşı Önlemler	221
Ş 10. İnşaat Sözleşmesinin Tam Tazminat Karşılığında Sona Erdirilmesi.....	230
Ş 11. Götürü Bedelin Uyarlanması ve Sözleşmeden Dönme	245
11.1. Genel Açıklamalar.....	245
11.2. Sözleşmeye Müdahalenin Koşulları	252
11.2.1. Bedelin Değiştirilmesi Hakkının Sözleşmede Saklı Tutulmuş Olması.....	252
11.2.2. Kanuna Dayanan Müdahale	252
11.2.2.1. Taraflarca Önceden Öngörülmemiş veya Öngörülüp de Gözönünde Tutulmayan Olağanüstü Hallerin Ortaya Çıkması	255
11.2.2.2. Sonradan Ortaya Çıkan Olgu Nedeniyle İşin Kararlaştırılan Bedelle Yapılmasının Engellenmesi veya Aşırı Derecede Güçleşmesi.....	261
11.2.2.3. Öngörülemeyen Sebebin Gerçekleşmesinin Yükleniciye İsnad Edilememesi	263
11.2.2.4. Yüklenicinin İş Tamamlayamayacağını İfadan Önce Bildirmesinin Uyarılma Şartı Olup Olmadığı	264
11.3. Yüklenicinin Hakları.....	266

11.3.1. Uyarılama	266
11.3.2. Dönme.....	269
11.4. Hakların Kullanılma Şekli.....	270
11.5. Arsa Payı Karşılığı İnşaat Sözleşmelerinde Hakkın Kullanılması	271
§ 12. Yaklaşık Bedelin Aşılması Nedeniyle Sözleşmeden Dönme..	273
12.1. Sözleşmeyi Sona Erdirme Hakkının Koşulları.....	273
12.2. Hakkın Kullanılmasının Sonuçları	281
12.3. İş Sahibinin Arsasında Yapılan İnşaatlarda Durum	287
§ 13. İnşaat Sözleşmesinde Yüklenicinin Ayıp Nedeniyle Sorumluluğu	294
13.1. Sorumluluğun Şartları	295
13.1.1. İnşaatın tamamlanmış ve teslim edilmiş olması.....	295
13.1.2. Teslim edilmiş inşaatta ayıbın bulunması	296
13.1.3. Ayıbın İş Sahibine Yüklenememesi	296
13.1.4. Muayene ve İhbar Yükümlülüğünün Yerine Getirilmiş Olması.....	307
13.1.5. Ayıptan Kaynaklanan Haklardan Vazgeçilmemiş Olması / Yapının Kabulü.....	324
13.2. Sorumluluğun Sonuçları	324
13.2.1. Bedelde İndirim Hakkı	329
13.2.2. Ayıbın Giderilmesini İsteme.....	338
13.2.3. Sözleşmeden Dönme	347
13.2.4. Tazminat Talebi	361
13.3. İnşaatla Kullanılan Malzemenin Ayıplı Olması	369
13.4. Ayıptan Kaynaklanan Haklarda Zamanaşımı	374
§ 14. Yüklenicinin İnşaatı Yapmayacağını Bildirmesinin Hukuki Etkisi (Yüklenicinin İş Bırakması)	378
§ 15. İnşaat Sözleşmesinde Yüklenicinin Temerrüdü.....	384
15.1. İmkansızlığın Temerrüde Etkisi.....	385
15.2. İnşaat Sözleşmesinin Temerrüt Nedeniyle Sona Erdirilmesi..	389
15.3. Nama İfa	406
§ 16. Yükleniciye Karşı Yönelilebilecek Tazminat Talepleri	410
16.1. Genel Olarak	410

16.2. Gecikme Tazminatı	419
16.3. Olumlu Zararların Tazmini	425
16.4. Olumsuz Zararların Tazmini.....	431
§ 17. Yükleniciye Karşı Ceza-i Şart Talebi	435
§ 18. İnşaat Sözleşmesinde Sorumsuzluk Anlaşmaları	447
§ 19. Bağımsız Bölüm ya da Arsa Payı Alıcısı Üçüncü Kişilerin Hukuki Durumu	454
19.1. Genel Olarak	454
19.1.1. Yüklenicinin Mülkiyeti Kendisine Devredilmiş Arsa Payının Mülkiyetini Üçüncü Kişiye Devretmesi.....	455
19.1.2. Yüklenicinin Mülkiyeti Kendisine Devredilmiş Arsa Payını Satmayı Vadetmesi.....	458
19.1.3. Yüklenicinin Henüz Mülkiyeti Kendisine Devredilmemiş Arsa Payını Satmayı Vadetmesi	460
19.2. Üçüncü Kişilerin Temlik Alacaklısı Olarak Değerlendirilmesi Meselesi	461
19.3. Alacağın Temlik Görüşünün Eleştirisi.....	469
§ 20. Tüketici Hukukunun İnşaat Sözleşmesine Etkileri	472
§ 21. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve İnşaat Sözleşmesi Bakımından Etkileri	478
21.1. Genel Tespitler	478
21.2. Riskli Alan ve Yapıların Tespiti	479
21.2.1. Genel Olarak	479
21.2.2. Tapu Kütüğüne Riskli Yapı Kaydının Düşülmesi.....	483
21.2.2.1. Kaydın Niteliği ve Genel Olarak Etkisi.....	483
21.2.2.2. Kaydın Kira İlişkilerine Etkisi	485
21.3. Riskli Yapıların Tahliyesi ve Yıkılması	488
21.3.1. Yıkımdan Önce Kiracının Tahliyesinin Mümkün Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	488
21.3.2. Geçici Konut, İşyeri Tahsisi veya Kira Yardımı	496
21.4. Riskli Yapının Yıkılması Yerine Güçlendirilmesi.....	497
21.5. Riskli Yapının Yıkılması ve Bunun Etkileri.....	499
21.5.1. Kat İrtifakı ve Kat Mülkiyetinin Sona Ermesi	500
21.5.2. Kat Mülkiyeti Rejiminin Sona Ermesinin Sonuçları.....	503

21.6. Yeniden Değerleme Uygulaması	506
21.6.1. Binaların Yıkılması Sonrası Aşamasına Yönelik Düzenlemenin Genel Değerlendirmesi.....	506
21.6.2. Paydaşların Anlaşması Suretiyle Yeniden Değerleme	507
21.6.2.1. Genel Olarak	507
21.6.2.2. Yapılan Anlaşmaya Müdahaleler	508
21.6.2.2.1. Anlaşma İçin Süre Sınırlaması	508
21.6.2.2.2. Yapılabilecek İşlemlerin Sınırlandırılması.....	508
21.6.2.2.3. Yeniden Değerlemeye Yönelik Anlaşma İçin Aranılan Çoğunluk Oranı ve Çoğunluğun Kararına Muhalif Kalanların Durumu	509
21.7. Yeniden Değerleme ile İlgili Gündeme Gelebilecek İnşaat Sözleşmeleri	513
KAYNAKÇA	516

KISALTMALAR

ABD.	: Ankara Barosu Dergisi
Abs.	: Abschnitt
Abt.	: Abteilung
AD.	: Adalet Dergisi
Art.	: Artikel
Aufl.	: Auflage
AÜHFD.	: Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜEHFD.	: Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi
AY.	: 7.11.1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
b.	: bent
Bd.	: Band
BGE	: Entscheidung des Schweizerischen Bundesgerichtes
(T)BK.	: Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dn.	: dipnot
E.	: Esas
EMK.	: Eski Medeni Kanunu
f.	: fıkra
ff.	: fortfolgende Seiten
hrsg.	: herausgegeben
HMK.	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İBD.	: İstanbul Barosu Dergisi
İİK.	: İcra ve İflas Kanunu

İKİD.	: İlmi ve Kazai İçtihatlar Dergisi
K.	: Karar
Karş.	: Karşılaştırınız
Komm.	: Kommentar
m.	: madde
(T)MK.	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
MÖHUK	: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
N.	: Note
Nr.	: Numara/Nummer
OR.	: Schweizerischen Zivilgesetzbuch (Fünfter Teil: Obligationenrecht)
s.	: sayfa
S.	: Sayı
TCK.	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TL	: Türk Lirası
TNBHD	: Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi
vd.	: ve devamı
Vorbem.	: Vorbemerkungen
VUK.	: Vergi Usul Kanunu
Y.	: Yıl
YHD	: Yasa Hukuk Dergisi
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBBGK	: Yargıtay İçtihadi Birleştirme Büyük Genel Kurulu
YKD.	: Yargıtay Kararları Dergisi
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch